

Înteruperea canonică
a pomenirii ierarhilor ecumeniști
și riscurile ei

Întreruperea pomenirii este canonică

Sinodul mincinos de la Creta, din iunie 2016, a scos la suprafață o realitate tristă din Biserica noastră Ortodoxă: ecumenismul.

Erezia ereziilor există în rândul clericilor și arhierilor încă din prima parte a secolului XX, câștigând teren și în popor, prin crearea impresiei false că „toți ne închinăm Aceluiași Dumnezeu”, „sunt și ei ca și noi” etc.

La Creta însă s-a încercat scoaterea la suprafață a trădărilor personale ale clericilor și episcopilor ecumeniști și acceptarea ecumenismului la cel mai înalt nivel de decizie al Bisericii, sinodul panortodox.

Prin participarea la sinodul din Creta și semnarea documentelor acestuia, dar și prin acceptarea lor ulterioară, la întrunirea sinodului BOR, din octombrie 2016, ierarhii Bisericii Ortodoxe Române au manifestat atașamentul lor față de deciziile eretice de la Creta.

Din acest motiv, dată fiind mărturisirea lor cu capul descoperit a unei erezii, în văzul întregii lumi, clerul bisericesc și poporul credincios a fost îndreptățit să întrerupă pomenirea, respectiv comuniunea, cu ierarhii ecumeniști, în baza sfintelor canoane ale Bisericii, care permit acest lucru.

Întreruperea pomenirii ierarhului care propovăduiește o erezie este permisă în Biserica noastră de către sfintele canoane 31 apostolic, 3 sin. III ec. și 15 I-II.

Canonul 31 apostolic permite întreruperea pomenirii ierarhului care propovăduiește erezia sau are un comportament scandalos în cadrul Bisericii.

Canonul 3 al celui de-al treilea sinod ecumenic repune în slujire toți preoții care au întrerupt pomenirea patriarhului eretic Nestorie, înainte de condamnarea sa oficială ca eretic, statornicind că orice caterisire făcută de episcopi eretici contra unor preoți mărturisitori, care le-au întrerupt pomenirea este necanonică, iar aceia continuă să fie preoți nestingheriți.

Canonul 15 I-II, cel mai recent canon ce reaffirmă dreptul preoților de a întrerupe pomenirea ierarhului eretic, restrânge sfera de întrerupere doar la vina de erezie, probabil pentru a nu permite întreruperea discreționară a pomenirii pentru fapte care se pot judeca de către instanțele bisericești ordinare.

Canonul 15 I-II recunoaște dreptul, nu și obligația preotului de a întrerupe pomenirea ierarhului surprins propovăduind o erezie în public, erezie condamnată de către Sfinții Părinți *sau* sfintele canoane. Unii canoniști spun că preotul are dreptul și datoria (nu obligația) de a întrerupe pomenirea. Datoria este un imperativ moral, nu o cerință a legii.

Faptul că preotului nu îi este impusă obligatoriu întreruperea pomenirii este demonstrat de lipsa unei sancțiuni pentru cei ce nu întrerup pomenirea ierarhilor din diverse motive (frica, lașitatea, neștiința, neputința etc.).

Încercând să se apere, ecumeniștii au spus că erezia ecumenismului nu a fost niciodată condam-

nată oficial, motiv pentru care întreruperea pomenirii este necanonică.

Canonul 3 al sinodului al III-lea ecumenic ne arată însă că preoții au întrerupt pomenirea lui Nestorie imediat ce au auzit că acela propovăduiește erezii, nemaiășteptând condamnarea sa ca eretic, iar sinodul ecumenic i-a repus în slujirea lor.

Canonul 15 I-II obligă episcopii a căror pomenire a fost întreruptă să nu îi persecute pe preoții care nu îi mai pomenesc. Sub acest aspect, canonul este obligatoriu, dar nu pentru preoți, ci pentru episcopi.

Credincioșii sunt sfătuiți de Sfinți Părinți precum Ghermano al Constantinopolului sau Sfântul Sofronie al Ierusalimului să înceteze comuniunea religioasă cu episcopii eretici și să prefere să se roage mai curând acasă decât împreună cu aceștia.

Întreruperea pomenirii a fost și este o necesitate în Biserica Ortodoxă Română actuală, din cauza insensibilității ierarhilor la cererile poporului. Experiența a arătat că actualii ierarhi nu au reacționat la nimic altceva decât la întreruperea pomenirii. Toate încercările unor intelectuali creștini de a duce o luptă epistolară cu ierarhia ecumenistă au eșuat și au luat sfârșit în momentul în care, într-un comunicat al Patriarhiei, de prin 2016, s-a avertizat că orice contrazicere a poziției oficiale a Patriarhiei cu privire la minciunosinodul din Creta va fi sancționată. De atunci, toți au îmbrățișat linia oficială a Patriarhiei, aceea cu „nu s-a schimbat

nimic”, „nu s-au dat dogme noi”, „practicăm un ecumenism lucid”...

România a oferit una dintre cele mai puternice rezistențe din partea poporului ortodox la adresa greșelilor dogmatice grave adoptate în Creta și recunoscute de unii dintre participanții români, cum e cazul mitropolitului Irineu al Craiovei, care a recunoscut că numirea ereticilor „biserici” a fost o greșeală, însă, în aceeași lucrare, susține, în mod neargumentat, că preoții și credincioșii care au întrerupt pomenirea ar fi schismatici. Dacă ei au reacționat la ceea ce mitropolitul consideră a fi greșit, de ce sunt schismatici?¹. În Biserică, greșeala la un sinod se numește *erezie*, nu e o simplă eroare care se poate repara, mai ales după ce ea a produs atât de mult rău comuniunii și comunității ortodoxe.

Putem spune deci că tot România a oferit singurul exemplu de Biserică în care lupta populară contra ereziei a fost stigmatizată ca schismă, niciuna dintre societățile ortodoxe din celelalte țări

¹ Mitropolitul Irineu al Olteniei: „Pe bună dreptate se pot ridica unele semne de întrebare împotriva acestui termen atribuit eterodocșilor, *formulare considerată o mare greșeală pentru un text sinodal...Greșala vine deci din faptul că eterodocșii sunt numiți «Biserică», iar expresia «Biserici eterodoxe» nu poate fi decât regretabilă, nefiind satisfăcătoare nici pentru ei, nici pentru noi... Din nefericire, întrunirea din Creta n-a vorbit de nicio erezie și n-a condamnat nicio învățătură greșită” (Biserica în actualitate sau actualitatea Bisericii, Editura Academiei Române, București, pp. 502-503).*

neacceptând o astfel de încălcare a spiritului canoanelor bisericești, care îi cinstesc ca ortodocși pe cei care sunt în avangarda luptei contra ereziei.

Există Biserici locale în care mărturisitorii nu sunt persecutați, deoarece episcopii sunt mai prudenți și înțeleg să nu impună cu forța greșeala lor dogmatică gravă pleromei Bisericii.

Există Biserici locale în care episcopii ar dori să fie persecutori la fel de sălbatici ca cei din România, dar se tem de reacția populară generală, care, chiar dacă nu a reacționat masiv prin întreruperea pomenirii, are educația dogmatică necesară să știe ce se întâmplă și nu ar accepta ca preoți și credincioși nevinovați să fie persecutați.

Din păcate, societatea ortodoxă din țara noastră nu a demonstrat conștiința dogmatică vie prin care să înțeleagă că persecutarea celor ce au întrerupt pomenirea ierarhilor ecumeniști este necanonică și abuzivă. Mulți dintre români au căzut în plasa propagandei ecumeniste, considerând, pe nedrept, că mărturisitorii ar fi schismatici.

Tocmai din acest motiv, pentru ca întreruperea pomenirii să nu devină riscantă pentru cei ce o fac, este nevoie de mult discernământ, deoarece riscurile căderii în diverse înșelări este foarte mare.

Vom prezenta câteva pericole care îi pasc pe cei ce întrerup pomenirea fără discernământ, cu speranța că acest lucru va ajuta pe cei în cauză.

Din prezentarea acestor pericole transpare faptul că, pentru ca lupta celor ce au întrerupt pomenirea să fie eficientă și de folos Bisericii, *nu este suficientă întreruperea pomenirii, este obligatoriu ca ea să fie corect canonică, după cum corect*

canonice trebuie să fie și toate celelalte acțiuni ale nepomenitorilor, de la momentul întreruperii propriu-zise a pomenirii ierarhilor ecumeniști care au greșit în Creta.

Greșeala judecării celor încă pomenitori

Unul dintre cele mai mari riscuri în momentul întreruperii pomenirii este acela al condamnării celor ce nu au întrerupt pomenirea.

Cei ce au puterea credinței și a voinței de a întrerupe pomenirea pot cădea în ispita judecării aproapelui mai slab în credință și a-l considera eretic, deși cei mai mulți dintre credincioși nu mărturisesc în niciun fel noua erezie.

Acest pericol se poate naște din citirea neînțeleaptă a cuvintelor Sfinților Părinți, care vorbesc despre erezie și despre cei ce se află sub erezie.

Foarte important este în acest context să se înțeleagă când vorbesc Sfinții Părinți despreeretici condamnați șieretici necondamnați.

Atunci când vorbesc despre cei ce rămân în comuniune cu ereticii condamnați, Sfinții Părinți îi consideră pe drept cuvânt și pe aceia ca întocmai cu ereticii, deoarece, știind că Biserica i-a condamnat pe eretici, ei continuă să aibă legătură cu ei.

Despre aceștia spun sfinți precum Sfântul Teodor Studitul că împărtășania lor este de la demoni, pentru că aceia nu au Taine, ci doar o păcăleală de la demoni.

Când însă vorbesc despre împărtășania celor ce nu au fost condamnați, Sfinții Părinți vorbesc des-

pre Împărtășanie și Taine la aceștia, cum e și firesc, adică despre existența harului și despre lucrarea lui.

Astfel face și Sfântul Teodor, care, vorbind despre tainele celor aflați în ascultare față de ierarhi eretici necondamnați, nu le consideră lucrare a demonilor, așa cum le consideră pe cele ale iconoclaștilor condamnați, chiar dacă spune, în scrieri precum *Epistola către Mahara*, că ele sunt, pe de o parte, ortodoxe, iar pe de alta, „întinate”.

Pot fi Sfintele Taine întinate? Poate fi Hristos Cel Mistic întinat? Evident că nu. Atunci ce înseamnă „întinarea” despre care vorbește Sfântul Teodor, dar și alți sfinți?

Este vorba despre luarea Sfintelor Taine, care sunt adevărate, valide, din mâinile întinate ale unor preoți care stau în comuniune cu episcopi eretici necondamnați.

Nu putem așadar vorbi despre o întinare a Sfintelor Taine în sens mistic și liturgic, adică *nu putem spune că harul lucrează la astfel de preoți, dar că tainele pe care ei le fac sunt întinate*. Am cădea în blasfemia de a crede că Duhul sfințește taine întinate sau că Hristos poate fi întinat prin lucrearea preoțească.

Sfintele Taine sunt ortodoxe, curate, adevărate, sau nu sunt deloc. Nu există Sfinte Taine întinate.

Prin urmare, sfinții, chiar și cei mai acrivști, spun că preotul aflat în legătură cu ierarhul eretic din frică față de acesta este ortodox (Sfântul Teodor folosește expresia „episcopul ortodox”², „preotul

² „Dacă episcopul nu s-a aflat în sinodul adulter și îl numește adunătură mincinoasă, dar îl pomenește pe

ortodox”³, când vorbește despre cei ce pomeneșc ierarhii eretici de frică), iar tainele sale sunt reale, dar noi ne întinăm, luând taine din mâinile unui astfel de preot, pentru că nu este mărturisitor.

Acesta este un îndemn, pe de o parte, pentru preot să se curățească de întinăciune prin mărturisire, iar pe de alta, de a-l ocoli cei ce doresc să nu se întineze de nemărturisirea sa, pentru ca cel ce înțelege starea de erezie și știe că ar trebui să ia atitudine să nu își întineze cugetul primind Sfintele Taine din partea unui preot nevrednic și nemărturisitor.

Din acest motiv, Sfântul Teodor spune că un astfel de preot poate fi chemat la rugăciunea de

mitropolitul său care s-a aflat în acel sinod, dacă deci trebuie să ne împărtășim de la un preot al aceluși *episcop ortodox...* Căci nu e nimic de vreme ce îl pomenește pe *episcopul ortodox*, chiar dacă acela, de frică îl pomenește pe mitropolitul eretic” (*Scrisoarea 49, Fiului Naucratie, Învățătura Bisericii în scrierile Sfinților Părinți, vol. I, p. 59*).

³ „Ce să-ți spun acum despre acest lucru nu văd, decât că întinare are împărtășania din singurul fapt că îl pomenește [pe ereziarh], chiar *dacă ortodox ar fi cel ce face Sfânta Liturghie*” „Dacă preotul pomenește episcop eretic, chiar dacă el are viață fericită, *chiar dacă este ortodox*, trebuie să ne îndepărtăm de la dumnezeiasca împărtășanie...” (*Scrisoarea 553, către soția unui spătar al cărei nume era Mahara, ed. cit., p. 159*).

Astfel de preot este numit ortodox, chiar dacă îl pomenește pe ierarhul eretic, pentru că nu mărturisește deschis erezia episcopului, iar Împărtășania sa are întinare prin pomeneire, nu în sensul că nu ar fi Împărtășanie, pentru că Hristos nu poate fi întinat de erezie, ci că cel ce o oferă credincioșilor este întinat de lașitatea sa și se cuvine să ne ferim de el, pentru a nu îl încuraja în atitudinea sa.

sfințire a mesei și la cântat psalmi. *Dacă acesta ar fi eretic, pentru că nu are curajul să întrerupă pomenirea, ne-ar mai îndemna Sfântul Teodor să îl chemăm să ne binecuvânteze masa, știind că este eretic?* Bineînțeles că nu. Dacă Tainele sale ar fi întinate în sine, oare cu cât mai mult ar fi întinată binecuvântarea sa?

Prin astfel de tratament, Sfântul Teodor nu îi neagă aceluia preoția, ci ne îndeamnă pe noi să îl ocolim dacă persistă în lașitate și indolență și să ne căutăm un preot mărturisitor.

Nu înseamnă de aici că preotul respectiv este eretic, ca și episcopul său, pe care îl pomenește de frică.

De ce nu? Pentru că Sfinții Părinți fac întotdeauna distincția între cel ce este mărturisitor al ereziei și cel care este doar indolent sau laș.

Este adevărat că, în mod normal, prin pomenirea ierarhului, preotul mărturisește credința episcopului său, după cum ne învață Sfântul Ghenadie al Constantinopolului. *Când însă preotul nu mărturisește deschis credința episcopului de la amvon, ba mai mult, mărturisește adevărul contra credinței episcopului, putem vorbi de o pomenire formală, din alte motive decât identitatea de credință, nu de o identificare cu credința eretică a aceluia.*

Motivele pentru care preotul nu întrerupe pe loc pomenirea episcopului eretic pot fi multe: frica, neștiința, indolența, frica de schismă, situația materială grea, lipsa unei practici a întreruperii pomenirii în Biserica respectivă, cum e cazul la noi...

Chiar dacă ele nu sunt scuzabile, deoarece rolul preotului este să își apere turma de erezie, totuși nu sunt suficiente pentru a considera că preotul acela este eretic, atât timp cât nu propovăduiește deschis erezia episcopului pe care încă îl pomenește.

Din acest motiv, Sfântul Atanasie al Alexandriei a dat un canon (în unele culegeri de canoane este canonul 2, în altele canonul 3 al sfântului), adică a statornicit cu putere de lege diferențele dintre cei ce au acceptat erezia și au propovăduit-o, apărat-o și crezut-o și cei care nu au avut curajul să mărturisească împotriva acesteia deschis.

La începutul luptei antiecumene, într-un interviu dat tocmai pentru a arăta calea de urmat, gheronda Gavriil, din Muntele Athos, unul dintre monahii îmbunătățiți ai Ortodoxiei, *a recomandat cu toată tăria tratarea fraților ortodocși din Biserică în funcție de acest canon*, iar nu cu o acrivie exagerată, tocmai pentru că acest părinte îmbunătățit știa cât de slabă este conștiința dogmatică a ortodocșilor din epoca actuală.

Canonul hotărăște că celor care au pomenit eretici și au fost în comuniune cu ei din frică li s-a dat iertare, în măsura în care nu au împărtășit și propovăduit rătăcirile ereticilor respectivi. Este vorba aici despre eretici condamnați, despre erezia arianismului, iar canonul 2 al sfântului Atanasie s-a dat la un sinod local din Alexandria, în 362, și se referea la situația creată în deceniile ce au urmat sinodului I ecumenic, când împărați și patriarhi

arieni au continuat să susțină erezia și să îi oblighe pe creștini să o accepte, cum fac ierarhii de azi⁴.

⁴ Iată textul canonului Sfântului Atanasie, din *Pidalion*:
Și fiindcă cu iubire de bunătate și bisericește (că aceasta iarăși se cuvine evlaviei tale) ai întrebat pentru *cei ce de nevoie au fost târâți, dar nu s-au stricat întru credința cea rea* și ai voit a-ți scrie eu cele socotite pentru dânșii în Sinoade și pretutindenii, să știi, domnul meu preadoritul, că la început, după ce au încetat sila ce se făcea, s-a făcut Sinod, fiind de față episcopi de la părțile dinafară. Dar s-a făcut și la sinliturghisitorii ce locuiesc în Ellada. Dar nimic mai puțin și la cei din Spania și Galia și a plăcut ceea ce aici și pretutindenii (s-a lucrat). Ca cu cei ce au căzut și au apărât păgânătatea, pocăindu-se adică (dacă s-au pocăit), să ne împărtășim împreună, dar să nu se dea lor loc în cler. Iar celor ce nu au stăpânit asupra păgânătății [adică nu și-au însușit nelegiuirea, cum tâlcuiește Nicodim Milaș, *n.n*], dar s-au târât pe lângă ea de nevoie și silă, *s-au socotit să li se dea iertare*, de a avea și locul clerului, mai ales că au adus răspundere de crezare. Și s-a socotit că cu iconomie s-a făcut aceasta. Că au adevărit că nu s-au prefăcut în păgânătate. Dar ca nu cumva așezându-se oarecare preanecinstitori de Dumnezeu să strice Bisericile, au ales a ajuta silei și a purta greutatea, mai mult decât a pierde popoarele. Și aceasta zicând, ni s-a părut că și nouă cu încredințare ne zic, pentru că puneau pricină ei pe Aaron, fratele lui Moisi în pustie, că a îngăduit la călcarea poruncii poporului și că au avut dezvinovățire, ca nu cumva întorcându-se poporul în Egipt să rămână în idolatrie. Că și se vede a fi binecuvântată. Căci rămânând ei în pustie, pot să înceteze de păgânătate, iar intrând în Egipt, s-ar fi zolit [frecat împreună] și ar fi crescut întru ei pe păgânătate. Deci pentru aceasta vrednică de iertat s-au făcut către cler. Iar celor ce s-au amăgit și silă au pățimit, iertare li s-a dat. Acestea și evlaviei tale arăt, nădăjduind că și cele socotite la va primi a ta cinstire de Dumnezeu. Și nu se va osândi o asemenea încetare a celor ce s-au adunat așa. Binevoiește dar a se citi acestea preoțimii și poporului celui de sub tine. Ca și ei știindu-le să nu te prihănească aflându-te așa către unii ca aceștia. Că lucru

Sinodul al VII-lea ecumenic a recunoscut ca valabile pentru toată Biserica toate canoanele sinoadelor locale, inclusiv pentru acesta.

Așa că, atunci când se stabilește vinovăția celor care nu mărturisesc, *vinovăție care se stabilește de către Biserică, nu de către noi, credincioși sau clerici*, trebuie să se aplice acest canon, izvorât din dragostea lui Dumnezeu față de făptura Sa și îngăduința de a nu îl blestema pe cel ce a greșit, până când se epuizează orice șansă a aceluia de a se recupera.

Chiar dacă cineva ar dori să nu asculte sfatul dat de către gheronda Gavriil, *trebuie să țină seama măcar de faptul că acesta este totuși un canon al Bisericii*, care nu poate fi ignorat doar pentru că dorește să aibă o abordare radicală și să confunde acrivia dogmatică cu extremismul pastoral și să îi judece pe membrii Bisericii, pe care nu îi poate judeca decât Dumnezeu.

De aceea, Sfântul Atanasie statornicește că *există o diferență între cei ce au mărturisit deschis și și-au însușit deschis erezia și cei care au stat sub*

neconvincios era a scrie eu, putând evlavia ta a spune și pe a noastră plecare către dâșii și toate cele lipsite a le plini. Fie har Domnului, celui ce te-a plinit cu tot cuvântul și cu toată cunoștința. Deci cei ce cu adevărat se căiesc, anatematisească arătat, numind pe socoteala cea rea a lui Evdoxie și a lui Evzoie. Că hulind ei pe Cuvântul lui Dumnezeu a fi zidire s-au suprascris apărători ai arienescului eres. Și mărturisească credința cea mărturisită de către Părinți la Niceea, și nici pe un alt sinod să nu cinstească mai mult decât pe sinodul acesta.

*conducerea unor episcopi eretici fără a avea curajul mărturisirii*⁵.

⁵ Această diferență se vede și din explicarea pe care o dă *Pidalionul* acestui canon: „Epistola aceasta răspunzătoare (de răspuns) a Sfântului, ce o face către Episcopul Rufinian, nu cuprinde pentru cei ce s-au lepădat de Hristos și au jertfit idolilor. Că pentru aceștia vorbesc sinodul cel de la Ancira și Sfântul Petru al Alexandriei mai pe larg. Ci vorbește pentru cei ce s-au împărtășit cu ereticii *arieni*; căci ei s-au împuternicit, fiindcă s-au întâmplat și împărați a fi părtași ai eresului lor, și pe mulți dreptslăvitori i-au silit să se facă părtași eresului lor. Care la urmă s-au căit și s-au întors la Ortodoxa Biserică. Și pe aceștia întreabă Rufinian pe marele Atanasie cum trebuie a-i primi. Către care răspunzând Sfântul prin această epistolă, la început arată iubirea cea nemărginită a părinteștii dragostei cea către el, îndemnându-l a-i scrie des. Iar către întrebare întinzându-se zice: Fiindcă întrebă bisericește pentru cei ce s-au împărtășit cu ereticii și nu au rămas până la sfârșit în eresul lor, ci s-au căit. Să știi că pentru întrebarea aceasta feluri de sinoade s-au făcut, în deosebite locuri. Și în Ellada, și în Spania, și în Galia (însă poate aceasta s-a făcut de împreună slujitorii cei ce locuiesc în Ellada, însemnează că, prin scrisorile Sfântului Atanasie s-a arătat arhierilor hotărârea Sinodului din Alexandria, care este și mai de crezut; pentru aceea și Dositei al Ierusalimului, în Dodecavilion, foaia 181, zice că prin scrisori au luat părtași ai socotelii acesteia Atanasie pe episcopii Macedoniei și ai Ahaiei, precum scrie marele Vasile). Și ceea ce aici s-a hotărât de noi s-a hotărât și de toți aceștia. Și dar zicem că ierosișii câți nu numai că s-au împărtășit cu arienii și au mărturisit că socotesc căte ei socotesc, ci s-au făcut cu dânșii și apărători ai eresului, încât au îndemnat și pe alții de s-au dus la *arianismos*, aceștia întorcându-se la dreptslăvitoarea Biserică se cade să-i primim. Nu însă să-i lăsăm în treapta ierosirii, ci ca pe mireni să îi avem de aici. Iar acei care iarăși s-au împărtășit în eresul acesta, nu cu slobodă socoteală și de voie, ci de silă și de strâmtorare, s-a socotit de cuviință și iertare a li se da întorcându-se la adevărata Biserică, și locul clerului iarăși să-

Primii au soarta ereticilor, *pentru că au cuget eretic*, ceilalți primesc iertare pentru lașitatea lor. *Prin faptul că primesc iertare se vedește că au greșit nemărturisind, dar greșeala lor este lașitatea, nu cugetul eretic.*

Prin această diferență introdusă de către Sfântul Atanasie printr-un canon *nu înseamnă că s-ar recunoaște o categorie intermediară între ortodocși șieretici, a celor care ar fi și ortodocși, și întinați de erezie, ci se recunoaște doar faptul că, în perioada de luptă cu erezia, Biserica trebuie să manifeste înțelegere și tact cu propriii credincioși, pe care trebuie să îi apere pe toate căile de pierderea mântuirii și să îi recupereze acolo unde cugetul lor nu a fost corupt de erezie, chiar dacă au conviețuit cu ea din frică.*

Perioada de luptă cu erezia este una de confuzie, de distincție mai dificilă între adevăr și minciună, motiv pentru care Părinții au înțeles și au acordat posibilitatea recuperării celor ce nu și-au murdărit cugetul cu erezia.

și aibă. Mai ales că se dezvinovățesc *că nu s-au făcut* părtași eresului *chiar (din convingere), ci cu fățarie, și pentru iconomie*, ca nu desăvârșit să fie goniți de la Biserică, și în locul lor să se așeze alții preanecinstitori de Dumnezeu și cu totul să strice pe cei dreptslăvitori. Pentru că au ales mai bine a suferi greutatea lepădării celei de silă decât a se pierde mulțimea dreptslăvitorilor. La care aduc de pildă pe Aaron. Deci pentru această dezvinovățire și iconomie s-au iertat unii ca aceștia, să-și aibă iarăși soarta lor. *Iar mirenilor celor ce s-au amăgit, ori siliți fiind deeretici s-au împărtășit eresului lor*, li se dă, zice, iertare, căindu-se și întorcându-se la dreapta slăvire, primindu-se de noi și iconomisindu-se după canoanele Sfinților Părinți.

Lupta cu erezia se termină cu condamnarea acesteia de către sinod, care restabilește adevărul și face clară demarcația dintre cei dreptcredincioși și eretici. Din acel moment înainte, nu înapoi, toți cei ce mai rămân alături de eretici riscă să fie considerați ca și ei, iar reintegrarea lor e mai grea (nu imposibilă, după cum ne arată canonul Sfântului Atanasie).

Acrivia înseamnă intransigență față de greșelile dogmatice și neadmiterea niciunui compromis cu acestea, nicidecum prigonirea și condamnarea confrăților ortodocși, care încă nu manifestă curajul de a mărturisi cu tărie prin nepomenire sau nu au știința de carte necesară să o facă.

Cei ce țin calea corectă a nepomenirii practice acrivia dogmatică, adică nu fac niciun rabat de la învățătura de credință strâmbată de erezie, dar sunt obligați de situație, mai ales de starea creștinilor din Bisericile de azi, să practice în paralel o iconomie pastorală, față de confrății ortodocși care încă nu s-au deșteptat și nu iau atitudine, din diverse motive.

Până când se poate practica această iconomie? Până când poporul se deșteaptă și reacționează în duhul ortodox. Cei care, îngrădiți de erezie fiind, se grăbesc să îi condamne pe cei încă neîngrădiți, interpretând greșit unele exemple patristice din trecut, când conștiința dogmatică era foarte puternică și scuza neștiinței sau a necunoașterii nu era acceptabilă, deoarece viața bisericească era foarte

intensă⁶, trebuie să nu uite că *niciun sinod ecumenic nu a condamnat vreodată poporul sau clerul pentru că nu a întrerupt pomenirea ierarhilor eretici în timpul propovăduirii unei erezii, sinoadele statornicind regula prin care cei ce nu au întrerupt legătura cu ereticii cât timp aceștia acționau încă în Biserică trebuie neapărat să o facă după ce au fost condamnați și excluși din Biserică* (canon 4, sin. III ecumenic). Dacă sinoadele nu i-au condamnat pe pomenitori, în unele cazuri iertându-i chiar și după ce au rămas în comuniune cu eretici deja condamnați (cum e cazul din Alexandria, la care se referă canonul Sfântului Atanasie, dat în 362, la zece de ani după condamnarea arianismului) cine suntem noi să îi condamnăm și să îi excludem din viața Bisericii? E o mare îndrăzneală să ne luăm asupra noastră astfel de sarcină și astfel de păcat.

Din acest motiv, Sinodul I-II Constantinopol, ținut de Sfântul Fotie la câteva decenii după lupta

⁶ Faptul că Sfântul Chiril a dat 10 zile patriarhiilor orientale să se lepede de erezie nu instituie o obligație pentru nimeni de a face asemenea. Sfântul Chiril vorbea unor patriarhi, unor teologi, unor conducători de Biserică, care domneau peste popoare cu înaltă conștiință teologică, nu peste oameni ca cei din ziua de azi, peste preoți școliți de ecumeniști, cărora nu le poți impune să înțeleagă anumite subtilități teologice și duhovnicești așa cum le înțelegeau creștinii din epoca de aur a creștinismului, în care a activat Sfântul Chiril. Experiența ne învață că oamenii din zilele noastre înțeleg greu, sunt bombardați cu informații false de la ierarhi, au o viață duhovnicească precară, iar a le forța mâna nu duce decât la o cădere în schismă a celor care îi condamnă, îi numesc eretici și se autoexclud, prin aceasta, din Biserică.

cu „erezia miheiană” de către Sfântul Teodor, a înclinat în canonul 15 spre o viziune care pune accent pe conștiința preotească a păstorului, căruia i se oferă posibilitatea de a mărturisi prin nepomenire fără a fi prigonit, dar nu i se impune sub sancțiune să facă acest lucru.

Biserica a recunoscut meritele Sfântului Teodor și a considerat calea acriviei sale ca una de parcurs pentru cei ce pot să o urmeze, fără a o legifera tuturor, recunoscând, în același timp, și meritele patriarhilor cărora Sfântul le-a întrerupt pomenirea, Sfinții Tarasie și Nichifor, care au căutat, prin calea pe care au urmat-o, să păzească Biserica de un pericol și mai mare, cel al iconoclasmului. Toți trei sunt sfinți ai Bisericii.

Pentru a se evita căderile în cugetările greșite dintr-un acrivism lipsit de orice discernământ a și recomandat gheronda Gavriil ca modelul de urmat în raportarea față de erezie și propovăduitorii săi să fie canonul Sfântului Atanasie.

A nu gândi astfel, în duhul plin de dragoste al Bisericii față de copiii ei, nu față de erezie, este foarte periculos și deschide calea spre toate rătăcirile. Pentru că dacă spunem că toți cei ce nu au întrerupt pomenirea atunci când am întrerupt-o noi sunt eretici, pentru că nu ne-au ascultat și urmat pe noi⁷, indiferent de motivul neîntreruperii

⁷ Această mentalitate ne amintește de istoria Cuviosului Iacov, scrisă în *Proloage* la data de 13 iunie, care s-a crezut pe sine atât de înduhovnicit și de înaintat în credință, încât, atunci când l-a vizitat diavolul și i-a spus că Hristos vrea să îl viziteze l-a primit pe demon, care s-a dat drept Hristos, s-a închinat lui și, pentru aceasta a fost smerit de către părinți să

și de starea lor în Biserică (copii, bătrâni, nepu-
tincioși etc.), și dacă mai spunem și că, cu toate
acestea, chiar dacă toți sunt eretici, Duhul Sfânt le
sfințește taine valide, dar spre a lor osândă, atunci
blasfemiem de două ori, pentru că, *pe de o parte,*
afirmăm că există eretici cu Taine, iar pe de altă
parte, afirmăm că Duhul Sfânt sfințește Taine
pentru osânda celor ce le iau, de vreme ce și
preotul care le oficiază, și cei ce le iau ar fi eretici.

O astfel de blasfemie este mai periculoasă chiar
și decât erezia contra căreia luptăm. Din acest
motiv, pentru a nu cădea în ea, se cuvine să
cugetăm în duhul canonului alexandrin, care face
distincția între cei ce primesc erezia și cei ce
primesc doar stăpânirea silnică a ereticilor.

Astfel cugetând, vom putea mărturisi corect că
chiar și prin mâinile celor care sunt încă eretici
necondamnați (episcopi și preoți adepți pe față ai
ereziei) se lucrează până la condamnarea lor
Sfinte Taine pentru poporul care nu este eretic,
chiar dacă nu a întrerupt încă comuniunea cu
acești eretici. Dacă nu ar fi așa, ar însemna că din
2016 încoace toate botezurile sunt spre osândă, toa-
te cununiile sunt spre osândă, Taina Preoției s-a
pierdut, de vreme ce la ora actuală nu avem ierarh
mărturisitor. E posibil asta? Îndrăznește un preot
nepomenitor să refacă un botez făcut de un preot
pomenitor, fără a se teme de pedeapsa lui Dumne-
zeu? Se cuvine să nu îl considerăm preot pe unul

muncească la munca de jos și să își țină cugetul smerit. Toți
cei ce îi judecă pe cei încă neîngrădiți cu asemenea duh, se
închină antihristului împotriva căruia li se pare că luptă.

hirotonit după 2016, mai ales dacă ar întrerupe pomenirea sau ar mărturisi în alt fel?

În felul acesta, se înțelege că Duhul Sfânt sfințește Sfinte Taine pentru cei care sunt nevino-vați de mărturisirea deschisă a ereziei, care se sfințesc prin aceste taine, pentru neștiința sau neputința lor, urmând ca cei ce le iau cu nepăsare, dar știind realitatea, să se întineze, dar nu de Tainele preotului pomenitor, ci de comuniunea cu acesta, fiind vrednic de osândă, dar nu ca un eretic, ci ca un laș și nepăsător⁸.

Când începem nepomenirea, trebuie să fim foarte atenți să nu amestecăm teologhisirea corectă cu patimile noastre omenești și să nu îi luăm pe Sfinții Părinți martori ai patimilor noastre.

Altfel, ne vom asemana cu protestanții și sectarii care nu îi permit lui Dumnezeu să facă minuni întru Sfinții Săi, întru moaștele acestora, întru Sfintele Icoane, pentru că, după dogmele protestante, acestea sunt idoli.

Să nu ajungem să cugetăm și noi astfel și să Îi interzicem dintr-o pornire pătimasă și lipsită de discernământ lui Dumnezeu să îi iubească pe copiii Săi și să îi aștepte până se luminează fiecare.

Să ne amintim de părintele din *Pateric*, care, având viață duhovnicească sporită, deși era într-o erezie, Dumnezeu nu l-a pierdut, ci l-a așteptat, iar

⁸ Expresia „vrăjmaș al lui Dumnezeu”, rostită de Sfântul Teodor, preluată de la Sfântul Ioan Gură de Aur, nu înseamnă neapărat eretic, pentru că vrăjmășie cu Dumnezeu are orice păcătos, după cum ne spune Sfântul Apostol Iacov: „prietenia lumii este vrăjmășie cu Dumnezeu” (Iac. 4,4).

atunci când cineva l-a lămurit cu privire la erezia în care se afla, a cerut semn de la Dumnezeu ca să vadă că Pâinea și Vinul euharistice sunt Trupul și Sângele Domnului, iar Dumnezeu i-a arătat astfel de minune.

Să nu uităm nici de pilda, tot din viețile Sfinților, în care un călugăr, căzut în patimi lumești, s-a însoțit cu o femeie păgână, iar pentru a se căsători cu ea, demonul căruia îi slujea tatăl femeii i-a cerut să se lepede de Hristos, ceea ce a și făcut, iar când a cerut-o din nou de soție, s-a lovit de alt refuz, pe motivul spus de demon că „călugărul s-a lepădat de Hristos, dar nu S-a lepădat Hristos de el”.

Există o povestire din perioada turcocrăției, când un preot grec, lepădat de Ortodoxie și convertit la islam de frică, a constatat că harul preoției nu l-a părăsit, deși el greșise amarnic. Pus de turci să le arate cum făcea când era preot Sfânta Liturghie, la momentul Proskomidiei turcii au văzut Pruncul Sfânt pe Altar, pe care preotul îl înjunghia.

După această minune, preotul, ca și călugărul din povestea dinainte, s-a pocăit și a primit mucenicia⁹.

⁹ Într-o cazarmă militară de turci, pe la anul 1700, sub presiunea chinurilor, un preot s-a lepădat de preoție și a devenit, așa cum se zice „preot bisman”, adică musulman, tăiat împrejur. S-a lepădat de credință, dar și de preoție. După câțiva ani, pentru a se distra, soldații turci l-au luat cu forța și l-au dus într-o cazarmă, zicându-i: „Fă pentru noi ceea ce făceai atunci când erai preot ghiaur!”.

Acesta a cerut prescură și vin. Vinul era ușor de găsit, însă prescura, nu. În cele din urmă, turcii au obligat o

Minunea cu preotul lepădat de frică ilustrează cum nu se poate mai bine spiritul ortodox al canonului Sfântului Atanasie, care i-a primit înapoi în Biserică pe cei ce s-au lepădat de frică. Dacă Hristos nu i-a condamnat, ci i-a ajutat să se mântuiască, cine suntem noi să îi condamnăm?

Văzând astfel de pilde, trebuie să evităm numaidecât prima și cea mai gravă capcană a nepomenirii: tendința de a-i judeca pe cei ce nu au mărturisit încă.

Din această ispită se poate cădea în rătăcirii de tip schismatic și în blasfemii, cum am arătat mai sus.

bătrânică să frământa o prescură, pe care i-au dus-o preotului. Acesta s-a pregătit pentru Sfânta Liturghie, așa cum făcea înainte să se lepede de credință. Avea o masă, un disc, un potir adevărat, precum și veșminte, pe care i le aduseseră turcii dintr-o biserică pe care o jefuiseră. S-a pregătit pentru Proscomidie și a zis cuvintele: „Și unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns și îndată a ieșit Sânge și apă”. A luat copia și a vrut să împungă Agnețul, pentru ca în continuare să pună apa și vinul în Sfântul Potir. Toți turcii, în afară de preot, au văzut un prunc pe Sfântul Disc și pe preot ținând în mână un cuțit mare gata să îl înfigă în prunc. Soldatii turci strigau cuprinși de frică și căzuseră cu fața la pământ. Preotul s-a oprit din rânduiala Proscomidiei, neștiind ce se întâmplă, și, când turcii i-au spus ce au văzut, a fost luminat de Dumnezeu, L-a mărturisit pe Hristos și a pățimit moarte! S-a lepădat de Hristos, însă harul preoției nu a plecat niciodată. A fost întotdeauna preot! (Protoprezbiter Ștefan Anagnostopoulos, *Trăire și cunoaștere în Credința Ortodoxă*, Editura Bunavestire).

Să nu ne căutăm alți ierarhi

Este schismă să ne gândim, după întreruperea pomenirii, să ne clădim structuri paralele Bisericii sau să ne afiliem la tot felul de structuri paralele deja existente.

Nu este necesar să aderăm la altă Biserică sau la vreo parasinagogă schismatică pentru a cădea în schismă. Este de ajuns să ne comportăm ca și când nu mai avem nimic de a face cu Biserica strămoșească și suntem noi înșine Biserica strămoșească sau „Biserica celor curați din zilele de pe urmă” sau membri ai „Bisericii universale”.

Schisma este un păcat pe care nu îl mai curăță nici sângele mucenicesc și pentru că ea se bazează pe mândria celor care o fac. Schismaticul are tendința de a se considera pe sine curat și pe toți ceilalți întinați, motiv pentru care simte nevoia să se separe de aceștia. Schismele sunt „competiții ale curăției”, fie că e vorba de curăția mărturisirii sau a faptelor.

Cei ce opresc pomenirea ierarhilor trebuie să nu uite nicio clipă că *au încetat să îl urmeze și să îl asculte pe ierarhul locului din acel moment, pentru că este eretic, dar au rămas în aceeași episcopie, în aceeași parohie, în același protopopiat sau în același exarhat.* Cine nu gândește așa, are mentalitate de schismatic.

Chiar dacă episcopul aflat pe tronul episcopiei noastre este nedemn de urmat și de ascultat și nu îl ascultăm și urmăm, pentru că este „pseudoepiscop și pseudoînvățător”, el, nu altcineva, este episcopul din eparhia unde viețuim.

Nepomenindu-l, așteptăm fie întoarcerea lui, fie venirea altui episcop în episcopia noastră, dar așteptăm în același loc în care ne-a prins nepomenirea.

Este cu totul greșit să ne închipuim că suntem ultimii ortodocși rămași, că pe umerii noștri apasă Biserica întreagă și că trebuie să ne creăm episcopii, structuri paralele sau să intrăm în unele deja existente¹⁰.

Este și mai grav ca, închipuindu-ne că lumea se pregătește să se sfârșească și ne-a prins pe noi ortodocși, ne este permis să ne facem structuri de tip schismatic, să ne hirotonim pseudoepiscopi sau pseudohorepiscopi, cum au făcut unii prin alte țări, căzând din Trupul Bisericii lui Hristos în afara Sa, în schismă și nemântuire.

Când Hristos va veni, cei ce îl vor întâmpina vor fi rămășițele Bisericii canonice, nu parasinagogle schismatice, create din iluzia unei mai mari acrivii, unui mai mare discernământ, unei mai mari evlavii. Toate acestea sunt înșelări, iar cine are astfel de mentalitate nu are nevoie să își facă horepiscopi,

¹⁰ Într-o astfel de înșelare au căzut, din păcate, ortodocșii râvnitori din Serbia, care au urmat un episcop ce fusese caterisit pe nedrept și care, răzvrătindu-se pentru această caterisire, și-a făcut o episcopie paralelă, cu o pretinsă structură formată din trei „horepiscopi”, pe care i-a hirotonit singur, și care au preluat acea structură după moartea sa, făcând ca mulți dintre antiecumeniștii sârbi să fie într-o schismă condusă de trei mireni înălțați în mod schismatic în rang de „horepiscopi”, având o parasinagogă condusă de aceștia. La fel s-a întâmplat și cu schisma ucraineană, condusă tot de un mirean autointitulat „patriarh al Kievului”, cu grupările stiliste de la noi sau din Grecia etc.

episcopi sau să intre în te miri ce grupare schismatică pentru a fi schismatic, *este de ajuns să gândească ca aceia și să se închipuie pe sine ca rupt total de viața Bisericii noastre.*

Faptul că nu mai participăm direct la viața comunităților fraților noștri care nu au fost în stare să mărturisească cu curaj contra ereziei nu înseamnă că nu mai suntem membri ai aceleiași Biserici Ortodoxe Române.

Suntem membri ai Bisericii noastre, chiar dacă, urmând exemplul din trecut, atragem prin atitudinea noastră atenția conducerii Bisericii că drumul pe care merge nu este acceptabil. Nu disprețuim Biserica noastră, nici bisericile în care am trăit, nici pe credincioșii care încă nu au luat atitudine.

Ispita calendarului

Una dintre cele mai periculoase ispite ale nepomenitorilor este aceea a extinderii problemei nepomenirii asupra tematicii mai vaste a calendarului.

Pentru a nu cădea în această ispită, se cuvine să reținem că noi am întrerupt pomenirea ca formă de protest față de căderea ierarhiei în erezia ecumenistă la Creta, în 2016. Aceasta este problema pe care trebuie să o rezolvăm noi, asta este competența noastră.

Nu este al nostru a ne pronunța cu privire la trecerea pe calendarul vechi, cu atât mai puțin să trecem pe cont propriu la calendarul vechi.

Problema calendarului nu este una de natură dogmatică, adică de natură a ne împiedica mântui-

rea. Că este așa ne arată numărul mare de sfinți ai Bisericii care s-au mântuit după trecerea pe calendarul nou și faptul că Bisericile rămase pe calendarul vechi nu au întrerupt comuniunea cu cei de pe nou.

Chiar dacă admitem că trecerea pe calendarul nou a fost un abuz de tip ecumenist, cum a și fost, un compromis cu puterea lumească, *atât timp cât prin această trecere pe calendarul vechi nu s-a schimbat data statornicită de sinodul I ecumenc a Sfintelor Paști, nu există nicio încălcare a sfintelor canoane*, iar întoarcerea pe calendarul vechi nu se poate face decât așa cum s-a trecut și pe calendarul nou, printr-o decizie a întregii Biserici Ortodoxe Române.

Trecerea pe calendarul nou a produs o mare sminteală în Ortodoxie, pentru că a adus o schimbare pe care lumea nu o dorea, străină Ortodoxiei și, mai ales, venită pe filieră masonico-ecumenistă.

O trecere înapoi pe calendarul vechi a unor persoane sau comunități, în timp ce restul ortodocșilor români rămân pe nou, ar putea provoca o sminteală la fel de mare, dat fiind că nu are acordul întregii Biserici, tulbură familii, comunități, eparhii etc.

Cum ar fi percepută o trecere a noastră pe calendarul vechi și o batjocorire a zilelor de sărbătoare de pe calendarul nou, zile în care noi am munci, ca în zilele obișnuite, pentru că am trecut pe vechi? Ce ar zice confrății noștri, văzându-ne neținând sărbătorile pe care le-am ținut până acum, în timp ce ei continuă să le țină? Ar fi îndreptățiți să creadă că am ieșit din Biserica Ortodoxă Română?

Da, pentru că exact asta am face, dacă am avea asemenea idee.

În *Statutul Bisericii Ortodoxe din Moldova* (Biserica ce ține de Patriarhia Rusă din Republica Moldova) se spune că, atunci când un credincios al acelei Biserici se află pe teritoriul unei Biserici care ține calendarul nou, credincioșii moldoveni, care țin calendarul vechi, trebuie să serbeze sărbătorile, să țină posturile pe calendarul nou și să ia taine din bisericile pe stil nou, *neavând binecuvântare să aibă legătură cu stiliștii necanonici*¹¹. Statutul arată neclintita comuniune canonică cu Bisericile de stil nou.

Măsura este luată pentru a nu îi priva pe credincioșii Bisericii respective de slujbe când nu sunt în țară, dar și pentru a nu îi sminti pe cei ce țin calendarul nou și a recunoaște canonicitatea Bisericilor de stil nou.

Acesta este un exemplu, probabil comun tuturor Bisericilor ce țin stilul vechi, de înțelepciune din partea unei Biserici care ține canonic calendarul vechi și înțelege să aibă comuniune firească cu cei

¹¹ Art. 3 din *Statutul BOM*: În administrație, BOM folosește calendarul civil al țării („stilul nou”), dar în celebrarea liturgică, BOM utilizează calendarul „iulian” („stilul vechi”), păstrând însă neclintită comuniunea liturgică cu Bisericile Ortodoxe canonice care au adoptat calendarul „gregorian/iulian îndreptat” („stilul nou”). *Atunci când se află pe teritoriul canonic al unor Biserici Ortodoxe care țin stilul nou, clericii și credincioșii BOM vor respecta tradiția locului (sărbători, posturi etc.), având dreptul să primească și Sfintele Taine, și nu vor avea niciun fel de comuniune cu grupările „stiliste” necanonice.*

ce țin calendarul nou. Acesta trebuie să fie modelul de colaborare dintre ortodocșii ce țin cele două calendare, nu căderile de tip stilist.

Din acest motiv, se cuvine să evităm toate argumentările de tip stilist cu care unii încearcă să explice astfel de decizie.

Se spune că calendarul gregorian a fost blestemat de către sinoade ale Bisericii din trecut. În realitate, acele sinoade, din secolul al XVII-lea, au blestemat mai curând folosirea calendarului occidental ca instrument de cucerire papistașă, deoarece tendința de a introduce acest calendar în comunitățile ortodoxe din Occident a fost percepută ca un mod de propovăduire a papismului.

Asta nu înseamnă că Bisericile locale care au primit calendarul nou, păstrând însă corectă fixarea datei Paștilor, după pravila sinodului I ecumenic, ar fi sub anatema acelor sinoade din trecut. Astfel de argumentare este stilistă.

Se spune că trebuie să ținem „calendarul patristic”. Cei care spun acest lucru fac o confuzie între nevoia de a ține tradiția neschimbată, inclusiv sub aspectul sărbătoririi calendaristice statornicite în spațiul ortodox, și impresia greșită că în afara „calendarului patristic” nu există mântuire.

Dacă urmăm această logică stilistă, atunci nici Mântuitorul Hristos nu a ținut „calendarul patristic”, adică calendarul iulian, pentru că în viața duhovnicească a aplicat calendarul iudaic, al Templului.

Cei care idolatrizează calendarul patristic și consideră că este o condiție obligatorie a mântuirii ignoră faptul că ceea ce noi numim calendar

patristic a fost inventat de către împăratul păgân Iulius Caesar, motiv pentru care se și numește iulian.

Mai sunt unii care argumentează că sfinții trebuie cinștiți în ziua în care au fost mereu cinștiți. E un argument difuz, foarte dubios, din arsenalul stilist, care ignoră faptul că sunt locuri pe lume în care sfinții sunt cinștiți la diferențe de ore și chiar de o zi.

Un ortodox rus din Moscova serbează pe Sfântul Spiridon în data de 12 decembrie, timpul din Moscova, în timp ce unul din Vladivostok îl serbează când e 12 decembrie în acel loc. Dar când e 12 decembrie la Vladivostok, în Moscova e deja 13 decembrie. Cine serbează corect? Răspunsul: toți.

Dacă e așa, faptul că unii serbează când e 12 pe nou și alții când e 12 pe vechi, nu înseamnă că toți serbează corect? Ba da. Cine cugetă altfel, are un duh stilist.

Există și opinia stilistă că Bisericile care țin pe nou sunt eretice. Dacă întrerupe cineva pomenirea din postura de cleric sau mirean al Bisericii Ortodoxe Române actuale și ajunge să aibă astfel de idei, că toți sunt eretici pe nou, atunci înseamnă că acela își neagă statutul de membru al Bisericii, își neagă propriul Botez, eventual propria Preoție.

Rebotezarea sau rehirotonirea în astfel de condiții este o greșeală cumplită, este o cădere în schismă.

Același lucru se poate spune și despre cei ce ar putea cugeta că Biserica noastră nu mai are har din 1925, când a adoptat calendarul nou, sau din 1961, când a intrat în CMB.

Cei ce spun acest lucru și se rebotează cad în schismă, deoarece *căderile ierarhiei și ale teologilor ecumeniști sunt căderi personale, care nu au antrenat pleroma Bisericii*. La Creta, ierarhii și teologii ecumeniști au venit cu erezia lor în fața întregii Biserici, nu pe ascuns, cum au săvârșit celelalte căderi, motiv pentru care, propovăduind în fața întregii lumi erezia, s-a complinit condiția canonului 15 I-II pentru a lua atitudine față de ei.

Pericolul prezbiterianismului

Prezbiterianismul este o erezie protestantă, în care, după ce au desființat episcopatul, clericii au creat o comunitate pe care au avut pretenția de a o conduce ei în locul episcopilor.

Pentru a nu cădea în pericolul prezbiterianismului, preoții care întrerup pomenirea și mirenii care îi urmează trebuie să își amintească faptul că *întreruperea pomenirii nu s-a făcut pentru ca o comunitate să îi slujească pe ei, pe preoții nepomenitori, ci pentru ca, în felul acesta, să se atragă atenția Bisericii de pericolul ereziei*.

Nepomenitorii nu luptă contra episcopilor și nu concep o Biserică fără episcopat. Ei luptă contra ereziei pe care o propovăduiesc vremelnice unii ierarhi, nu contra tronurilor episcopale sau a persoanelor episcopilor, motiv pentru care nu trebuie să accepte în vreun fel ca preoții să se comporte de ca și când ar fi episcopi în locul celor căzuți în erezie.

Există tendința ca mirenii care întrerup pomenirea să își pună toată nădejdea mântuirii în

preoții nepomenitori, iar unii dintre acești preoți să creadă că au preluat conducerea Bisericii, după ce episcopii au fost descoperiți ca eretici.

Este o greșeală imensă, care duce nemijlocit la schismă și la separare de Biserică. Clericul și mireanul nepomenitor au datoria de a rămâne cuminți în starea lor în Biserică și de a nu râvni la crearea unei comunități în care rolul episcopului să fie jucat de către preoții nepomenitori.

Întâlnirile (sinaxele) dintre preoții și mireni nepomenitori trebuie să fie doar ocazii de împreună mărturisire în fața lumii a adevărului împotriva ereziei și de întâlnire frățească, nicidecum de administrare bisericească paralelă.

Sinaxele care se comportă precum sinoadele bisericești, adoptând reguli, anateme, excluderi, condamnări ale unora și altora sunt organe de conducere ale unor parasinagoși schismatice, care nu mai au nicio legătură cu Biserica Ortodoxă, chiar și atunci când documentele lor clamează sus și tare apartenența la Biserica Ortodoxă Română și nedepășirea granițelor nepomenirii.

Nepomenitorii trebuie să se ferească cu mare atenție de acest duh prezbiterian și de persoanele care întruchipează astfel de duh.

Ieșit de sub ascultarea canonică a episcopului, din motive binecuvântate de canonul 15 I-II, preotul nepomenitor poate cădea, dacă nu este matur duhovnicește, în ispita de a se considera și comporta ca un fel de episcop, lucru cu desăvârșire dăunător pentru mântuirea sa și a păstoriților săi.

Preotul și creștinul nepomenitor nu trebuie să uite o clipă faptul că 15 I-II nu le permite decât să

întrerupă pomenirea ierarhului eretic și să mărturisască adevărul în locul ereziei. Atât.

Orice formă de organizare parasinodală, în care se iau tot felul de decizii „administrative”, „canonice”, „liturgice”, „dogmatice”, este un început de parasinagogă și o rătăcire pentru care nu mai merita întreruptă pomenirea.

Ispita „rezolvării problemelor bisericești”

Dacă rolul nepomenitorului este să stea cu-minte în starea sa temporară și să aștepte mărturisind ca Dumnezeu să îi pocăiască ierarhul sau să îi aducă altul, rezultă că rolul lui nu este nici acela de a „îndrepta greșelile bisericești”.

Nu este al nepomenitorului să organizeze sinoade (nu ne referim aici la cazul în care suficienți episcopi ortodocși ar întruni sinodul ecumenic care să condamne erezia), adunări, sinaxe în care să condamne greșelile unor preoți, diaconi sau chiar episcopi (nu ne referim aici, desigur, la greșeala episcopilor de a susține erezia ecumenistă).

Nepomenitorul și-a făcut mărturisirea față de erezia ecumenistă, motivul întreruperii pomenirii ierarhilor ecumeniști, și nu este locul său să „curățe Biserica” de ceea ce i se pare lui a fi alte erezii.

Sigur că există viețuitori ai Bisericii care în viața lor duhovnicească au greșit. Există duhovnici care au avut unele practici neortodoxe, duhovnici pe care îi urmează foarte multă lume. Unele practici neortodoxe sunt marginale, nefiind periculoase pentru mântuire, altele, din contră, aruncă o umbră de îndoială asupra personalităților acelora.

Rolul nepomenitorului este să atragă atenția, *cu dragoste, blândețe și smerenie*, că un anumit duhovnic din trecut sau preot din prezent are o anumită greșeală în mărturisirea sa.

Cel ce are evlavie față de acești duhovnici, care au avut unele greșeli în trecut, va putea să înțeleagă mai lesne și să se lepede de greșeala celui la care are evlavie, dacă i se explică în duhul blândeții, decât dacă este condamnat ca eretic într-o adunătură parasinagogală, care și-a asumat rol de sinod al Bisericii și a început să dea anateme, condamnări și excluderi, toate într-un duh extremist, lipsit de omenie și dragoste.

Judecarea scăderilor unora din trecut și din prezent se face de către Biserică, care are măsura ei și știe să înlăture greșelile chiar și din viața cuiva cu viață sfântă, fără a arunca anatema pe tot efortul de mântuire al aceluia. Greșeala, în măsura în care nu e asumată, ci e rodul ignoranței, al slăbiciunii omenesti, și nu iscă o erezie prin ea, se judecă cu înțelepciune de către Biserică, care știe să o separe de restul trăirii celui ce a făcut-o.

Cine nesocotește acest pericol, pe de o parte, îi îndepărtează și mai mult pe cei ce s-ar putea afla în eroare la un moment dat, iar pe de alta, pune temeliiile unei trainice schisme, din care cu greu va mai putea ieși.

Poate fi deosebit de nefolositoare practica condamnării publice a unora sau altora pentru erorile unor preoți sau duhovnici din trecut, măcar și pentru faptul că *reprimirea în Biserică a unora care recunosc că au fost adepții unor erezii sau înșelări se face după niște reguli în Biserica*

noastră, nefiind de ajuns să semneze nu știu ce document al unei adunări parasinagogale.

Creștinul care se pocăiește pentru participarea la o comunitate eretică sau comuniune cu un presupus eretic trebuie miruit înainte de reprimirea sa în rândul dreptslăvitorilor, preotul trebuie miruit și repus între dreptcredincioși, fără a mai putea fi preot, pentru că unul înșelat o dată de o erezie nu mai poate fi vrednic de a fi părinte altora.

Toate aceste măsuri sunt de competența Bisericii, nu a unui preot sau a mai multor preoți, motiv pentru care nepomenitorii trebuie să le evite, pentru a nu cădea în schisme sauerezii.

Nimeni nu îl împiedică pe nepomenitor să evite comuniunea personală cu cineva care a greșit sau cu cineva care greșește din pricina cuiva care a greșit, fără a trebui să arunce cu anateme și cu vorbe grele.

Pericolul pseudoapocaliptismului

Nepomenitorul trebuie să se ferească de interpretări exaltate și lipsite de discernământ ale timpurilor și vremurilor.

Există riscul ca, inițiind nepomenirea într-un duh extremist, să se cadă rapid în duhul periculos al pseudoapocaliptismului, adică să se creeze impresia că cel ce a întrerupt pomenirea este singurul ortodox rămas, pregătit să se înfrunte cu antihrist.

Oricât de dragă ar fi această idee unora, care nici măcar nu știu ce cer, scrutarea vremurilor trebuie să se facă cu mare grijă, pentru a nu se cădea într-o ideologie de tip adventist.

Sigur, vremurile sunt tulburi, iar dușmanii umanității par mai aproape ca oricând de a aduce în lume împărăția antihristică.

Din acest motiv, este foarte bine să fim atenți, să refuzăm toate „oferțele” înveninate ale celor ce conduc lumea spre un dezastru planetar, să ne ferim de îndosărierea electronică, de vaccinarea cu vaccinurile morții, produse de Bill Gates și ai lui, să luptăm pentru demnitatea copiilor noștri, să luptăm pentru ca în bisericile noastre să nu fim obligați să Îl batjocorim pe Dumnezeu, prin niște măsuri pseudoigienice, menite să ne arate cât de necredincioși și lipsiți de evlavie suntem și cât de antihriști și dictatori sunt cei ce le impun.

Dar, în cele din urmă, se cuvine să nu uităm nici că, indiferent de cât se străduiesc slujbașii lui antihrist, venirea acestuia în lume va fi când va îngădui Dumnezeu.

A scruta orizontul pentru a-l vedea pe antihrist și a-ți motiva căderile schismatice prin ideea că antihrist bate la ușă este o înșelare foarte gravă.

Ortodoxul mărturisitor are datoria să fie pregătit mereu nu pentru întâlnirea cu antihrist, ci pentru întâlnirea cu Hristos.

Cine este pregătit mereu pentru întâlnirea cu Hristos nu are a se teme de antihrist și nu va cădea în plasa sa.

Cine nu este pregătit pentru întâlnirea cu Hristos, se pregătește de pomană pentru întâlnirea cu antihrist. Va fi învins și va fi înrobit de către acela.

Cei cu mentalitate și practică schismatică nu vor fi niciodată pregătiți pentru întâlnirea cu Hristos.

Pericolul excluderii arbitrare din Biserică

Un alt pericol care îl pândește pe cel ce întreține pomenirea, dacă nu se limitează la rolul pe care canonul 15 I-II i l-a trasat, este acela al excluderii din Biserică a diferitelor categorii de oameni, pe criterii de interpretare personală a sfintelor canoane.

Există riscul ca preoți nepomenitori să nu îi mai considere ortodocși pe cei ce încă nu au întrerupt pomenirea și să le refuze Sfintele Taine, pomenirea la slujbe, rugăciunea pentru ei etc.

Trebuie să reamintim că acești creștini sunt botezați ortodox, sunt membri ai Bisericii, asupra lor nu s-a pronunțat nicio condamnare a Bisericii, iar a-i exclude de la cele sfinte pe criterii de interpretare personală, în condițiile în care ei nu au nicio mărturisire eretică și cred cu tărie în Ortodoxie, doar pentru că nu au luat încă atitudine, înseamnă a le refuza cele necesare mântuirii, cu mare pericol pentru viața lor veșnică și a preoților care îndrăznesc să facă aceste lucruri.

În actualul context, există pericolul excluderii de la cele sfinte a celor care au fost păcăliți să ia acest vaccin anticovid.

Există deja preoți, chiar dintre cei ce nu au întrerupt pomenirea, care își permit să spună că nu vor mai primi la altar credincioși vaccinați.

În afara cazului în care un astfel de preot demonstrează că omul păcălit și vaccinat a fost pecetluit cu acea pecete apocaliptică a lui antihrist, printr-o demonstrație serioasă, nu prin argumen-

tări puerile, fără nicio bază științifică, acel preot merită înlăturat din cler ca unul care se face furt de cele sfinte, pentru că îi refuză ajutorul și mângâierea unui om care a fost deja păcălit de sistemul anticreștin și antiuman și are nevoie mai mult decât oricând de mântuirea și ajutorul lui Hristos.

Cine operează cu cugetarea potrivit căreia cei ce nu au voit să asculte de ei merită să își piardă viața veșnică este păstor năimit, care nu își pune sufletul pentru oile sale și nu a priceput nimic din cuvântul lui Hristos, Care a spus că pentru o oaie pierdută le lasă pe cele 99 și pleacă în căutarea ei și nu se lasă până nu o găsește.

Există o părere neserioasă, care circulă inclusiv în rândul preoților pomenitori, potrivit căreia cine s-a vaccinat trebuie tratat ca un sinucigaș, adică exclus de la viața bisericească.

O simplă analiză logică ne arată că cei ce se vaccinează o fac în general pentru că se tem de virusul propovăduit de noua religie promovată de tembelizor și doresc să trăiască, or sinuciderea înseamnă tocmai dorința de a-și suprima viața.

Cum dar să îl tratezi ca pe un sinucigaș pe cel care dorește să trăiască? Nu e o mândrie fără margini să îl condamni pentru că nu te-a ascultat pe tine sau pe altul, în loc să îl ajuți să își depășească starea gravă în care se află?

Tendința aceasta riscă să fie la fel de periculoasă ca și considerarea ca eretici a tuturor celor ce încă nu au întrerupt pomenirea.

Iluzia falsei inspirații

Există și ispita ca cei ce întrerup pomenirea, îndrumați de păstori necopti duhovnicește, să cadă în înșelarea protestantă care consideră că scrierile sfinte pot fi interpretate după capul fiecăruia, câte capete, atâtea interpretări.

Astfel de oameni fac un deserviciu major luptei mărturisitorilor adevărați, deoarece amestecă adevărata cale strâmtă a nepomenirii cu tot felul de înșelări izvorâte din mințile celor care, neștiutori de teologie fiind, se fac pe sine pseudointerpreți ai Scripturii și ai scrierilor Sfinților Părinți.

Când Sfântul Teodor ne învață ca în timp de erezie să cercetăm cu stăruință adevărata credință pentru a nu cădea în înșelare, nu avea în vedere ca fiecare să devină teolog, ci *îndemna la cercetarea după practica Bisericii, în care cel neînvațat ia învățatură de la cel învățat, care știe cu adevărat despre ce vorbește, smerindu-se amândoi și luând învățatură de la Sfinții Părinți*, a căror gândire, la rândul său, o pot tâlcui cei cărora Dumnezeu le-a dat să o înțeleagă.

Altfel, riscul ca un neînvațat să îl conducă pe altul în cădere este foarte mare, mai ales că lumina învățaturii, care ar trebui să fie episcopul, cel a cărui răspundere este învățarea, este stinsă, prin faptul că episcopii au îmbrățișat cu toții erezia.

Cele mai multe căderi ale celor care întrerup pomenirea se fac din obrăznicia unora de a se face pe sine învățători, când ei nu au nicio pregătire teologică sau duhovnicească pentru a face acest lucru.

Cum se vede, calea nepomenirii este una grea de tot. Cel ce întrerupe pomenirea este asemenea acrobatului, care merge pe sârmă la mare înălțime fără plasă de siguranță. Un singur pas este de ajuns pentru a cădea și a-și frânge gâtul.

Să luăm aminte la pericolele descrise succint mai sus și să vedem dacă nu cumva deja am rătăcit umblând pe calea nepomenirii nu după voia lui Hristos și învățătura Sfinților, ci după voia și închipuirea noastră.

Iar dacă am rătăcit, să ne smerim și să revenim repede pe calea cea strâmtă și grea a corectei mărturisiri în nepomenire, pentru că, de cum ne vom descurca în generația actuală, vom lăsa în urmă, generațiilor viitoare, exemplul nostru demn de urmat sau de evitat.

Slavă pentru toate Preasfintei Treimi,
Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și
pururea și în vecii vecilor. Amin.